

OKUL ÖNCESİ DÖNEMDE BALE EĞİTİMİ

Dr. Seda AYVAZOĞLU

AKADEMİSYEN
KITABEVİ

AKADEMİSYEN
KITABEVİ

© Copyright 2013

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-464-913-6

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Kitap Adı

Okul Öncesi Dönemde
Bale Eğitimi

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Kerem ACAR

Yayıncı Sertifika No:

25465

Yazar

Dr. Seda AYVAZOĞLU

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık
ANKARA/2013

DOI

10.37609/akya.1723

GENEL DAĞITIM
Akademisyen Kitabevi A.Ş.

*Halk Sokak 5 / A
Yenişehir / Ankara
Tel: 0312 431 16 33
siparis@akademisyen.com*

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

Önsöz	v
Giriş	vii
1. Bölüm: BALE EĞİTİMİ	1
Akademik Bale Eğitimi	1
Bale Eğitimi İçin Aranılan Fiziksel Özellikler	3
Yetenek ve Yetenek Seçimi	4
Balede yetenekli çocukların özellikleri nelerdir?	4
Yetenek seçiminde hangi yöntemler uygulanır?	5
Yetenek seçiminde hangi ölçütler kullanılır?	5
Koreografi	6
Hikayelerden Koreografi Oluşturma	7
Dramatik Çalışmalar	8
Jest, Mimik ve Taklit	9
Rol Oynama	9
Doğaçlama	10
Oyun	11
Müzik	13
2. Bölüm: OKUL ÖNCESİ EĞİTİM	17
Okul Öncesi Eğitimin Tanımı	17
Okul Öncesi Eğitimin Önemi	17
Okul Öncesi Dönemde Sosyal Beceriler	20
Sosyal Beceri Eksikliği	22
Okul Öncesi Bale Eğitimi	22
3. Bölüm: PSİKOMOTOR GELİŞİM	25
Psikomotor Gelişim	25
Gelişimin Temel İlkeleri	26
Gelişimi Etkileyen Faktörler	27
Gelişimi İncelemenin Önemi	28
Psikomotor Temel Kavramları	28
5 ve 6 Yaş Çocuklarının Hareket Gelişimi	29
Psiko-Motor Davranışların Bale Eğitimi Açısından Önemi	30
4. Bölüm: SOSYO-DUYGUSAL GELİŞİM	31
Sosyo-Duygusal Gelişim	31
Sosyo-Duygusal Gelişimi etkileyen Faktörler	32
Kültür	32
Çevre ve Kültür	33
Anne- Baba Tutum ve Davranışları	33
Kardeş ve Akran İlişkileri	33
Eğitim Programı ve Öğretmen Davranışları	34
5 ve 6 Yaş Çocuklarının Sosyo-duygusal Gelişimi	34

Sosyo-Duygusal Uyum	36
Uyum Süreci	38
Uyum Evreleri	39
Duygusal Zeka	39
Duygusal Zeka Modelleri	42
Duygusal Zeka Yetileri	44
Duyguları Tanıma ve İfade Etme	44
Duygusal Zeka ve Sosyal Uyum Becerileri Arasındaki İlişki	45
Okul Öncesi Bale Eğitiminin Psiko-sosyal Gelişime Katkısı	46
5. Bölüm: ÖNERİLER	49
Ebeveynlere Yönelik Öneriler	49
Eğitimcilere Yönelik Öneriler	51
6. Bölüm: BALE DERSİ	55
Okul Öncesi Dönem İçin Bale Dersi Örneği	55
Isınma ve Yer Hareketleri	55
Bacak Kaslarının Isıtılması	57
Bacanın Arkaya Kaldırılması	65
Sırt Kaslarının Rahatlatılması	65
Bacakların Yana Açılarak Esnetilmesi	66
Vücudun Yana Esnetilmesi	67
Bacaklar Yanda, Öne Esneme	68
Spagat'a Hazırlık	68
Bar Çalışmaları	69
Ayak Pozisyonları	70
I. Pozisyon	71
II. Pozisyon	71
III. Pozisyon	73
Demi Plié	73
Bacanın Barda Esnetilmesi	75
Retiré	76
Yarı Tabana Yükselme: Relevé (Demi Point)	76
Kol Pozisyonları	79
Hazırlık Pozisyonu	79
I. Pozisyon	80
II. Pozisyon	81
III. Pozisyon	81
Sahne Adımları	82
VI. Pozisyonda Relevé'de (Yarı Tabanda) Yürüme	83
Zıplama Hareketleri	84
Temps Sauté	84
Chassé	84
Sisonné Retiré	85
Reverence (Selamlama)	85
KAYNAKÇA	87

ÖNSÖZ

Bu kitapta okuyucusuyla buluşan çalışma, okul öncesi yıllarında, oyunlarını hep bale olarak tasarlamış, dans etmiş ve şuanda profesyonel olarak da o zamanki bale oyunlarını gerçeğe dönüştürebilmiş bir çocuğun günümüzdeki birikimlerinden oluşmaktadır.

1994 yılında İzmir 9 Eylül Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nın Bale bölümünün sınavını kazanmamla başlayan akademik bale eğitimime, birçok Türk ve yabancı bale hocasının katkısı olmuştur. Konservatuvardaki yoğun bale eğitim sürecinde yapmış olduğum ekstra çalışmalar ve uluslar arası deneyimler kişisel gelişimimi sağlamıştır ve o zamanlar henüz hayalini bile kurmadığım bir akademik hayatın alt yapısı böylece kendiliğinden oluşmuştur.

2000 yılında henüz üniversite 1. sınıf öğrencisiyken ve konservatuvarda bale eğitimim devam ederken gönüllü isteğimle başlayan bale eğitmeni asistanlığı hikayemi, tamamlamış olduğum bale pedagojisi yüksek lisans ve sahne sanatları bölümü doktora eğitimlerim takip etti. Ayrıca bu yıllara, birçok sahne üzeri deneyimi ve sanatsal tecrübeler, çok değerli anılarla birlikte eşlik etmiştir. Ve bir gün bu deneyimleri hayata geçirmeyi düşündüğüm kendi sistemimle "konservatuvarda bir bale bölümü kurma" projesi, o zamana dek hep başarılarıyla adını duyduğum ancak daha önce hiç gitme fırsatımın olmadığı Adana Çukurova Üniversitesi Devlet Konservatuvarı'nda, kurucu başkanlığım ile 2011 yılı itibariyle gerçekleşmiştir.

O dönemde, kurmuş olduğum bale bölümünün tanıtımı ve en iyi fizikleri bulma sürecinde, birçok okulu dolaştım. "10 günde 1000 okul öncesi dönemindeki çocuğa bale tanıtımı" projesinde, birçok çocukla iletişim şansını yakalamamla beraber çok farklı bir dünyanın içerisine, karşı koyamadığım bir sempati ile birlikte sürüklendim. Bu dünya kesinlikle çok saf, keyifli ve sevgi doluydu. Kimi zaman göz göze geldiğim yardım isteyen bakışların ardından kendime "nasıl onları daha iyi anlayabilirim?" sorusunu yönelttim. Bu karşılıklı etkileşimle başlayan çalışmalarımın asıl mimarları olan hayatımda ilk defa gördüğüm, 5-6 yaşındaki minikler sayesinde kişisel gelişimime bir pencere daha açıldı.

Belki biz bale sanatçıları hareketleri çok iyi yapabiliyor ve sanatsal olarak da başarılı olabiliyorduk. Ancak bale eğitimi çok uzun bir süreçtir ve baleye başlanılan ilk yıllarda edindiğimiz bilgiler hayatımızdaki birçok gün gibi sıradanlaşıp, önemini yitirmiş olabilir. Bu son derece normal bir durumdur çünkü bale tekniği geliştirilen tekrarlıdan oluşmaktadır ve hep ilerlemek yeniyi eklemek temel alınmaktadır. Dolayısıyla okul öncesi çocuğuna bale eğitimi veya herhangi bir eğitim verebilmek için öncelikle sağlıklı bir iletişim kurabilmek, onun dünyasını anlayabilmek ve gelişimini bilmek gerekmektedir. Hatta öncelik çocuğun kişisel gelişimi olmalıdır. Çünkü okul öncesi dönemde gelişim tamamlanmadan önce kazandırılan sosyo-duygusal özellikler bireyin başarısına ya ömür boyu katkı sağlayacak ya da herhangi bir çevrede hep bir engel olarak karşısına çıkabilecektir.

Kitapta bahsedilen gelişim dönemi özellikleri konusunu referans veren etkinlikler, bazen gerçekten bilinçli bazen de sorgulanması gereken bir şekilde ebeveynlerin karşısına çeşitli eğitim seçenekleriyle ve bu özelliklere olan katkılarıyla sunulmaktadır.

Hem sosyo-duygusal hem de motorik özelliklerin gelişimine katkısı olan, okul öncesi

eğitim seçeneklerinden birisi de “bale eğitimi”dir. Günümüzde bale eğitimi, profesyonel (konservatuvar bale bölümü mezunu, devlet balesi sanatçısı veya yabancı ise yurtdişında da bu kurumlara denk bir özgeçmişi olan) bale eğitmeni veya sanatçısı olmayan şehirlerde bile hemen hemen her anaokulunda veya özel bale okullarında verilebilmektedir. Ancak bale sanatı bedensel bir uğraş olduğundan dolayısıyla estetik olarak da göze hitap ettiğinden (gerekli mental ve duygusal gelişimin sağlanması gerektiği konusunu da unutmamak kaydıyla) bu meslek için profesyonelliğe adım atılmak istenildiğinde, yıllarca emek verilmiş ama yanlış gelişim yüzünden, geri dönüşümü olmayan dezavantajlı bir durum ortaya çıkabilmektedir. Böyle bir durumla karşılaşmamak için ister profesyonel sürece hazırlık ister kişisel gelişim için olsun, okul öncesi dönemde bale eğitimi nasıl olmalıdır, alınan bale eğitiminden beklenti ne olmalıdır? sorularına bu kitap ile birlikte rehberlik edebilmek dileğiyle.

Dr. Seda AYVAZOğLU

GİRİŞ

Çocuklar, davranışları, duygu ve düşünceleri ile gelişim özellikleri bakımından yetişkinlerden farklı, öğrenmeye, gelişip, değişmeye açık, son derece alıcı, kendilerine özgü varlıklardır. Bu yüzden erken dönemde uyarıcılarla karşı karşıya gelmeleri, iyi düzenlenmiş bir ortamda, iyi planlanmış, kaliteli bir eğitim almaları son derece önemlidir.

Çocuğun gelişiminde bazı dönemler çok önem taşımaktadır. Bu dönemlerden biri “Erken Çocukluk Dönemi”dir . Erken çocukluk dönemi 0-6 yaşları arasını kapsar.

Bu devre büyüme ve gelişimin (zihinsel, sosyal, duygusal ve fiziksel) en hızlı olduğu yaşlardır. Erken yaşlarda oluşturulacak temel, kişinin tüm hayatı boyunca etkili olacaktır. 7 yaşına gelen bir çocuğun zihinsel yetenekleri, davranış alışkanlıkları, dil kabiliyeti, duygusal denetimi, kavrayışı ve bazı fiziksel özellikleri şekillenmiş durumdadır

Çocuğun gelişimi çevre ile etkileşim sonucu olur. Çevreden en fazla etkilenen yaşlar erken yaşlardır. Çevre sadece çocuğun içinde bulunduğu yakın aile çevresi değildir. Çocuğun dolaylı ya da doğrudan etkileşimde olduğu aile, ailenin içinde bulunduğu topluluk, kurumsal topluluk, sosyo-politik çevre gibi diğer çevrelerin de önemi göz önünde bulundurulmalıdır.

Bireylerin topluma uyum sağlayabilmesi için sosyal becerilere sahip olması gereklidir. Sosyal beceriler, bir çocuğun çevresindeki diğer kişilere yönelik davranışlarını ve çevreye uyumunu kapsamaktadır.

İlk yıllarda çocuk duygularını, fizyolojik ve duygusal ihtiyaçlarının karşılanması için kullanırken, daha sonraki yıllarda kendini ifade etmek ve diğerleriyle iletişim kurmak için kullanmaktadır. Duygular, sosyal bağların kurulmasında temel teşkil etmektedir. Sosyal becerilere sahip olan çocuklar; çevresindeki kişilerle ilişki kurmada, paylaşmada, kurallara uymada, başkalarına duyarlı olmada, gerektiği zaman olumsuz duygularını kontrol etmede başarılıdırlar. Bu çocuklar yetişkin olduklarında ise, başkalarıyla sağlıklı ilişkiler kurabilirler, işbirliği içerisinde çalışabilirler, yaşamlarında mutlu ve başarılı olabilirler, başkalarının haklarına ve duygularına saygı duyabilirler, kendisi için uygun olmayan istekleri geri çevirebilirler ve gerektiğinde başkalarından yardım isteyebilirler.

Çocukta sosyal becerilerin gelişimi kalıtım, çevre, kültür, anne-baba tutumları ve davranışları, kardeş ve akran ilişkileri, öğretmen davranışları ve eğitim programları gibi birçok faktörden etkilenmektedir. Çocuğa okul öncesi dönemden itibaren sosyal becerilerin ve sosyal duygusal davranışların kazandırılmasında anne-baba ve öğretmene önemli görevler düşmektedir. İyi hazırlanmış bir eğitim programıyla çocuklarda, paylaşma, yardımlaşma, sorumluluk alma, sırasını bekleme, kurallara uyma, arkadaşlık kurma, nazik olma, tanıdığı kişilerle iletişime girme gibi davranışlar desteklenebilir. Bu davranışlar, farklı etkinlikler ve eğitim yöntemleriyle kazandırılabilir. Bu davranışların kazandırılmasında faydalı eğitim yöntemlerinden birisi de bale eğitimi olabilmektedir. Bale çalışmaları, çocuklara eleştirel olmayan bir ortamda duygusal rahatlama sağlamak ve böylelikle çocukların sosyal-duygusal becerilerini ve davranışlarını geliştirme fırsatı sunmaktadır. Ayrıca bale, kişisel yönetim, düşünme, dikkat, sabırlı olma, işbirliği, dayanışma, paylaşma, sorumluluk gibi sosyal becerilerin geliştirilmesinde önemli bir yere sahiptir.

Bale çalışmaları, hem etkinlik hem de yöntem olarak çocuğun duygularını rahatça ifade etmesine, kendini tanımasına, duygularını başkaları ile paylaşmasına ve başkalarının duygularını anlamasına ve fiziksel olarak en başta sağlıklı bir duruş kazanmasına ileri ki evrelerinde ise kas ve iskelet sisteminin gelişimine yardımcı olmaktadır. Bale eğitimi, çocuklara sosyal beceriler geliştirme fırsatı sunmakta ve grup ortamında gerçekleştirildiği için sosyalleşmeyi sağlamaktadır. Buna göre, okul öncesi dönemde bale eğitimi çocukların sosyal becerilerinin geliştirilmesinde büyük önem taşımaktadır.

Bu çalışmada, okul öncesi dönemde çocuğun sosyal-duygusal davranışlarının gelişiminde bale eğitiminin etkisinin incelenmesi ve bale sanatını meslek olarak seçmek isteyenlere, velilere, okul öncesi dönemde bale eğitimi veren kurumlara bir rehber niteliğinde olması amaçlanmıştır.

Her bale sanatçısının arzuladığı erken yaşta başarıya ulaşabilmektir. Her veli ve öğretmenin de esas amacı başarının zirvesidir. Bu şerefe nail olmak herkesin doğal hakkıdır. Fakat bu konuda aşırılık, çocuğun sağlığını olumsuz yönden etkilediği gibi, profesyonel sanat yıllarını da kısaltabilmektedir. Çocuklarda üstün performans beklentileri durumunda çalışmaların itici olduğu ve kişinin doyuma ulaştığı dikkati çekmektedir. Çocuğun değişik motorik ve koordinatif özelliklerle, yeterince psikolojik, fonksiyonel ve fizyolojik gelişmeler sağlanmadan özel hareketlere ve tekniklere ağırlık verilerek çocuklarda aşırı yüklenmelere neden olmaktadır.

Anne-babalar özellikle çocuklarını iyi tanımalı, onları ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yönlendirmelidir. Bu konuda kendi tutku ve arzularına göre değerlendirme yapmamalıdır. Çocukların çeşitli derslere olan yetenekleri ayrı ayrıdır. Her branşta aynı başarıyı beklemek, çocuğu kabiliyetinin olmadığı bir sahada zorlamak ve onu boşu-boşuna gerilim ve stres içine atmak demektir. Bu durumdaki bir çocuğun mutlu ve huzurlu olması mümkün değildir. Yetenekleri yeterince işlenen her insan mutlu olur. Mutlu olan her insanda başarılı bir yol tutturur. Fakat başarılı olan her insan mutlu değildir.

Okul öncesi dönemde alınacak bale eğitim sürecinde, çocukların gelişim özelliklerine göre hareket etmek ve eğitim konusunda gereken özeni göstermek, hem topluma sağlıklı bireyler kazandırılması açısından hem de temeli sağlam bale sanatçılarının yetişmesi açısından milli, sosyal ve sanatsal bir meseledir.

Kaynakça

- Akfirat, Önalın, F.; Yaratıcı Dramanın İşitme Engellilerin Sosyal Becerilerinin Gelişimine Etkisi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakóltesi Özel Eğitim Dergisi, 2004.
- Akın, Y.; Altı Yaş Grubu Çocuklarında Başkasının Bakış Açışını Alma Yetisi Üzerinde Eğitici Drama Programının Ve Aile Tutumlarının Etkisinin İncelenmesi, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul, 2002.
- Aral, N., Baran, G., Bulut, ř. Ve Çimen, S; Çocuk Gelişimi 2. İstanbul, Ya-Pa Yayın Pazarlama, 2000.
- Aral, N. Ve diğ.; Okul Öncesi Eğitim Ve Anasınıfı Programları, İstanbul, Ya-Pa Yayınları, 2000.
- Arendt Yd, Kerschbaumer F; Injury And Overuse Pattern In Professional Ballet Dancers, Z. Orthop Ihre Grenzgeb, 2003 .
- Arkar, H. Sorias, O., Tunca, Z., şafak, C., Alkın, T., Akdede B. B., şahin, S., Akvardar, Y., Sarı Ö., Özerdem, A. Ve Cimilli, C.; Mizaç Ve Karakter Envanteri'nin Türkçe Formunun Faktör Yapısı, Geçerlik Ve Güvenilirliği, Türk Psikiyatri Dergisi, 2005.
- Arı M, Bayhan P, Üstün E. ve Ark. ;48-72 Aylar Arasındaki Çocukların Duygusal İfadeleri Tanımlama Ve Algılamalarını Yaş Ve Cinsiyete Göre İncelenmesi. Çocuk Ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi, 1995.
- Aşçı, F.H.; Physical Self-Perception Of Elite Athletes And Non-Athletes, Perceptual And Motor Skills, 2004.
- Atabek, E.; Bizim Duygusal Zekamız, Altın Kitaplar Yayınevi, İstanbul, 2000.
- Bacanlı, H.;Gelişim Ve Öğrenme, Ankara, Nobel Yayınları,2000.
- Başer, M.G.; Anasınıfı Eğitimi Alan Ve Almayan İlkokul Birinci Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Karşılaştırılması, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2000.
- Bayer, J.K.; Social Competence And Social Skills Training For Children And Adolascents: A Literature Review, Australian Journal Of Guidance And Caunselling, 1996.
- Bayhan, S., P., Artan, İ.; Çocuk Gelişimi. İstanbul, Morpa Yayınları, 2004.
- Beaty, J.J. ; Observing Development Of The Young Child. United States Of America: Pearson Merrill Prentice Hall, 2006.

- Beceren, E.; Hayatın Her Alanında Duygusal Zeka, Personal Excellence, 2002.
- Berk, L. E.; Child Development. America: Pearson Educationü, Boston, 2006.
- Bilgin, N. H.; Çocuk Ruh Sağlığı. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2003.
- Bloom, B. S.; Taxonomy Of Educational Objectives, The Classification Of Educational Goals, Handbook I: Cognitive Domain. New York: David Mckay Company, 1956.
- Bohnert, Amy M., Crnic, Keith, A., Lim, Karen G. ; Emotional Competence And Aggressive Behavior In School Age Children -1, Journal Of Abnormal Child Psychology, 2003.
- Bryn, T. H. ; Selection Research On Learning Disabilities: A View From The Social Side, Learning Disability Quarterly, 1991.
- Bruner, J. S.; Intuitive And Analytic Thinking. M. Donaldson, R. Grieve Ve C. Pratt. (Eds). Early Childhood Development And Education: Readings In Psychology. Oxford: Basil Blackwel, 1983.
- Caselli, M.; How To Identify Treat Common Ballet Injuries, Podiatry Today Journal, 2003.
- Ceylan, Ş., Cevher K., N.; Okul Öncesi Öğretmenlerinin Bakış Açısıyla Yaratıcı Hareket Ve Dans, 13. Uluslar Arası Eğitimde Yaratıcı Drama/ Tiyatro Kongresi, Smg Yayıncılık, Ankara, 2008.
- Cinhirlioğlu, G., F.; Çocuk Ruh Sağlığı Ve Gelişimi. Ankara: Nobel Yayınları, 2001.
- Cooper, Robert Ve Sawaf, A.; Liderlikte Duygusal Zeka. 3. Basım. Çev. Z.B. Ayman Ve B. Sancar., İstanbul, Sistem Yayıncılık, 1997.
- Cottrell, J.; Creative Drama In The Classroom Grades 1-3. U.S.A: National Textbook Company, 1987.
- Crick, N.; Engagement In Gender Normative Versus Non-Normative Forms Of Agression: Links To Social-Psychological Adjustment. Childhood Social Development. Massachusetts Ve Oxford: Black Well Publishers, 2000.
- Çağdaş, A.; Anne-Baba-Çocuk İlişkisi. İstanbul: Nobel Yayınları, 2002.
- Çağdaş, A., Seçer Şahin, Z.; Çocuk Ve Ergende Sosyal Ve Ahlak Gelişimi. Arı, R. (Ed.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2002.
- Çakmaklı, K.; Çocuk Ve Gençte Sosyal Gelişim, İstanbul: Yağmur Yayınları, 2007.
- Çalışkan, N., Yeşil, R.; Eğitim-Öğretim Sürecinde Öğretmenin Beden Dili, G.Ü. Kef Dergisi, Cilt 6, 2005.
- Dabbson, C.B., Hardy, M., Heyes, S., Humphreys, A., And Humphreys, P.; Understanding Psychology. London: Othreprinted Oxford University Pres, 1995.
- Damasio, A.; Descartes'in Yanılgısı. Çev. Bahar Atlamaz., İstanbul., Varlık Yayınları, 1999.
- Davis, M.; Eq Duygusal Zekanızı Ölçün. Çev. Solina Silahlı, İstanbul; Alfa Yayınları, 2004.

- Deighan, Martine; Flexibility In Dance, Journal Of Dance Medicine & Science, 2005.
- Dirim, A.; Okul Öncesi Eğitimi. İstanbul, Esin Yayınevi, 2004.
- Eddowes, E.,A. And Ralph, K.,S.; Interactions For Development And Learning, New Jersey: A Viacom Company Upper Saddle Riuer, 1998.
- Edwards, L.C.; The Creative Arts. New Jersey: Pearson Prentice Hall, 2006.
- Elksnin, Linda K. Ve Elksnin, Nick; Fostering Social-Emotional Learning In The Classroom, Education, 2003.
- Elias, M. J., Zins, J. E., Weissberg, R. P., Frey, K. S., Greenberg, M. T., Haynes, N. M., Kessler, R., Schwab-Stone, M. E. And Shriver, T. P. ; Promoting Social And Emotional Learning. Usa, 1997.
- Erden, M., Akman, A.; Eğitim Psikolojisi Gelişim Öğrenme Öğretme. İstanbul, Arkadaş Yayınevi, 1997.
- Ergün, S.; Okul Öncesi Eğitim Alan Ve Almayan İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Matematik Yetenek Ve Başarılarının Karşılaştırmalı Olarak İncelenmesi,). İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2003.
- Fox, N. A., Shifter, C. A.; Emotional Development, Cambridge University Pres, 2005.
- Gallahue, D. L. ;Understanding Motor Development In Children, John Wiley And Sons, New York, 1982.
- Goleman D. Emotional Intelligence: Why It Can Matter More Than Iq. London: Cox & Wyman Ltd.,1996.
- Görgün, A.; Terfi Ettiren Zeka: Eq. Hürriyet Gazetesi, 1998.
- Grotberg, Edith H.; 0-6 Yaş Çocuğunun Gelişimi Öğretmenler Ve Aileler İçin (S., Erkan Çev.). Ankara: 2m Dizgi, Grafik , Tasarım, Baskı, 1994.
- Güngör, A.; Toplumsal Ve Duygusal Gelişim Ve Öğrenme (Edt. Ulusoy, A.) Ankara: Anı Yayıncılık, 2005.
- Güven, İ.; Okul Öncesinde Dramadan Yararlanma İlkeleri. Çocukta Yaratıcılık Ve Drama. Öztürk, A. (Ed.). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2006.
- Hartmann, H.; Ben Psikolojisi Ve Uyum Sorunu (B. Büyükkal Çev.). İstanbul, Metis Yayınları, 2004.
- Hartup, W.W. ; Social Relationships And Their Developmental Significance. American Psychologist, 1989.
- Healy, J.M.; Çocuğunuzun Gelişen Akı : Doğumdan Ergenliğe Öğrenme Ve Beyin Gelişimi. A.B.Dicleli (Çev.). İstanbul, Enka Okulları, 1997.
- Hendy, L And Toon, L.; Supporting Drama And Imaginative Play In The

- Early Years. Buckingham.Philadelphia: Open University Pres, 2001.
- Isbell, R. T. And Raines, S.C. ; Creativity And The Arts With Young Children. Canada: Thomson Delmar Learning, 2003.
- Jersild, T. A.; Çocuk Psikolojisi. (Çev. Günçe, G.). Ankara: Ankara Üniversitesi Basımevi, 1979.
- Başaran, İ. E. ; Eğitim Psikolojisi. Ankara: Pegema Yayıncılık, 2005.
- Kandır, A.; Çocuğum Büyüyor. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2004.
- Kaplan, L. ; Foundations Of Human Behavior. New York: Harper&Row Publishers, 1965.
- King, R. ; Classroom-Based Social Skills Training As Primary Prevention In Kindergarten: Teacher Ratings Of Social Fuctioning. Ph. D. Thesis. Abd: University Of Missouri, 2000.
- Martin, Suzanne; The Cavus Foot: Help Or Hindrance In The Dancer On Pointe?, Iadms Pub., Newyork 2002.
- Mccaslin, N. ; Creative Drama İn The Clasroom And Beyond. United States Of America: Pearson Education, 2006.
- Morgan, Clifford T. ; Psikolojiye Giriş (H. Arıcı Ve Diğerleri Çev.). Ankara: Meteksan Ltd. Şti., 1991.
- Napoli V., Kilbride, J., Tebbs D.;Adjustment And Growth In A Changing World. West Publishing Comp., N.Y., 1982.
- Oktay, A. ; Okul Öncesi Eğitimde Çağdaş Bir Yaklaşım: Montessori Yöntemi, Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi Ve Yaygınlaştırılması Semineri, 1987.
- O'hagan, M. And Smith, M. ; Early Years Child Care Education: Key Issues. Edinburg: Elsevier Limited, 2004.
- Ömeroğlu, E. ; Anaokuluna Giden 5-6 Yaşındaki Çocukların Sözel Yaratıcılıklarının Ge-lişiminde Yaratıcı Drama Eğitiminin Etkisi,Yayınlanmamış Doktora Tezi. Hacettepe Üni-versitesi, Ankara, 1990.
- Önder, A. ; Okul Öncesi Çocuklar İçin Eğitici Drama Uygulamaları. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2003.
- Papalia, D. E., Sally, W., Olds, F. And Duskin, R. ;Human Development. U.S.A.: Mcgraw-Hill Companies Inc., 1998.
- Parker, J. G., & Asher, S. R. ; Peer Relations And Later Personal

- Adjustment: Are Low-Accepted Children At Risk? Psychological Bulletin, 1987.
- Passons W.; Gestalt Approaches In Counseling, New York, Holt, Rinehart And Winston, 1975.
- Peter, M.; Drama, Narrative And Early Learning. British Journal Of Special Education, 2003.
- Pickering, K. ;Drama Improvised. Uk: Theatre Art Boks, 1997.
- Poyraz, H., Dere H.; Okul Öncesi Eğitimin İlke Ve Yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık, 2001.
- Ramel E, Moritz U.; Self-Reported Musculoskeletal Pain And Discomfort İn Professional Ballet Dancers İn Sweden, Scand J Rehabil Med.,1994.
- Ryder, V. ; Parents And Their Children. America: The Goodheart.Willcox Company, 1995.
- Saarni, C.; The Development Of Emotional Competence. Usa., The Guildford Pres., 1999.
- Santrock, John W.;Child Development, Illinois: Mcgraw-Hill Companies, 1998.
- Şahin, E.; Okul Öncesi Eğitimi. Ankara, Anı Yayıncılık, 2005.
- Shaffer, David R.,Developmental Childhood And Adolescence. Brooks/Cole Publishing Company, Usa, 1999.
- Shapiro, E. Lawrence ; Yüksek İq'lu Bir Çocuk Yetiştirmek, Çev. Ümran Kartal, İstanbul: Varlık Yayınları, 2004.
- Sonuvar, B. ; Çocuk Ve Ruh Sağlığı Yönünden Koruyucu Etkenler. Ben Hasta Değilim. İstanbul: Nobel Yayınevi, 1999.
- Stein, J.S., Book, H. E. ; Eq Duygusal Zeka Ve Başarının Sırrı. Çev. Müjde Işık: Özgür Yayınları, 2003.
- Stubbs, Elizabeth C.;. Emotional Intelligence Competencies In The Team And Team Leader: A Multi-Level Examination Intelligence On Group Performance. Cleveland, Ohio: Case Western Reserve University, 2005.
- Taylor, P. ; The Drama Classroom: Action, Reflection, Transformation. London: Routledgefalmer, 2000.
- Tezel-Şahin, F.;Rol Oynama. Okul Öncesi Eğitimde Drama. Ankara: Kök Yayıncılık, 2003.
- Thornberry, T. ; Risk Factors For Youth Violence. In L. Mccart (Ed.). Kids And Violence, Washington, Dc: National Governors Association, 1994.
- Twitchett E., Koutedakis Y, Wyon Ma. Physiological Fitness And Professional Classical Ballet Performance:A Brief Review. J Strength Cond Res, 2009.

Tuğrul, B; Farklı Etkinlik Programlarının Çocukların Ruhsal Uyum Davranışları, Arkadaş Grubundaki Kabul Düzeyleri Ve Oyun Davranışları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, Ya-Pa Okul Öncesi Eğitimi Ve Yaygınlaştırılması Semineri, Ya-Pa Yayın Pazarlama Ltd Şti, İstanbul, 1994.

Tuyan, Seden, Beceren Eray, Çocuklarda Duygusal Zeka Gelişimi Ve Tenis. Çoluk Çocuk Dergisi, 2005.

Üstündağ, T. ; Günümüz Eğitiminde Dramanın Yeri. Yaratıcı Drama, Ankara, Naturel Yayıncılık, 2002.

Watts, W.J. ;Deaf Children And Some Emotional Aspects Of Learning. The Volta Review, 1979.

Wortham, S.C.; Early Childhood Curriculum. United States Of America: Prentice Hall, 1998.

Yangın, A. E.;Yurdumuzda Okul Öncesi Eğitim”. Ya-Pa , Okul Öncesi Eğitimi Ve Yaygınlaştırılması Semineri. Eskişehir, Ya-Pa Yayınları,1991.

Yapıcı, Ş. Ve Yapıcı, M.; Gelişim Ve Öğrenme Psikolojisi. Ankara: Anı Yayıncılık, 2005.

Yavuzer, H. ; Çocuk Psikolojisi. İstanbul: Remzi Kitabevi, 2002.

Yavuzer, H. ; Bedensel, Zihinsel Ve Sosyal Gelişimiyle Çocuğunuzun İlk 6 Yılı (20. Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi, 2005.

Yılmaz, N., Türkiye’ de Okul Öncesi Eğitimi, Erken Çocuklukta Gelişim Ve Eğitimde Yeni Yaklaşımlar. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları, 2003.

Zeidner, Moshw; Matthewa, Gerald; Roberts, Richard D. Ve Maccann, Carolyn ; Development Of Emotional Intelligence: Towards A Multi Level Investment Model. Human Development, 2003.

Zembat, R. Ve Unutkan, Ö. ; Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Sosyalleşmesinde Ailenin Yeri. İstanbul: Ya-Pa Yayınları, 2001.